

CIVILNÍ OBRANA A MEZINÁRODNÍ HUMANITÁRNÍ PRÁVO

Po "haagském právu" se v nejbližší době dostane do rukou čtenářů další publikace jejímž obsahem je problematika mezinárodního humanitárního práva nazvaná "Civilní obrana a mezinárodní humanitární právo". Tato publikace je upraveným překladem části komentáře k Dodatkovým protokolům I a II z 8. června 1977 k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949. Jejimi autory jsou právníci a vojenští odborníci z Mezinárodního výboru Červeného kříže v Ženevě.

Jejich snahou bylo vysvětlit čtenářům v čem tkví význam tohoto důležitého dokumentu. Zvláštní pozornost věnují právní problematice ochrany civilního obyvatelstva konkretizované zejména v člancích o civilní obraně (61

až 67), pomoci civilnímu obyvatelstvu, zacházení s osobami v moci okupační mocnosti atd.

Český překlad je uspořádán do pěti kapitol. V příloze najdou čtenáři informace o charakteristice základních dokumentů mezinárodního humanitárního práva, mezinárodních rozeznávacích znacích, o podmínkách, za kterých je lze využívat za ozbrojeného konfliktu i v době míru. Užitečný bude také slovníček pojmů s tematikou mezinárodního humanitárního práva a civilní obrany, jakož i údaje o historii Civilní obrany a procesu transformace Civilní obrany s cílem vytvořit nový moderní systém ochrany obyvatelstva.

Z Ženevských úmluv z roku 1949 zejména Čtvrtá úmlu-

va byla věnovaná ochraně civilního obyvatelstva. Poskytovala mu ochranu na okupovaných územích, nechránila však civilní obyvatelstvo před škodlivými účinky následků nepřátelských bojových akcí. Dodatkové protokoly přinášejí v koncepci ochrany civilního obyvatelstva některé zcela nové prvky.

Tam, kde se Dodatkový protokol I zabývá problematikou civilního obyvatelstva, formuluje nová pravidla. Zejména se jedná o kategorický požadavek rozlišování mezi civilním obyvatelstvem a kombatanaty, respektováním objektů civilního rázu a vojenskými objekty atd. Zdůrazňuje dodržování "zákonů a obyčejů války". Uvedená ustanovení mají být aplikována u všech typů válek i ozbrojených konfliktů.

Tento významný dokument věnuje také značnou pozornost civilní obraně v člancích 61 až 67. Do sjednání tohoto Protokolu se této problematice věnovala Čtvrtá úmluva v článku 63.

Civilní obraně ukládá významný úkol chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, pomoci mu odstranit bezprostřední účinky nepřátelských akcí nebo pohrom a také vytvořit nezbytné podmínky pro jeho přežití.

V současné době zvláště aktuální jsou ustanovení věno-

vaná zacházení s osobami, které jsou v moci strany v konfliktu. Při respektování těchto článků by nemohlo dojít např. na území bývalé Jugoslávie k znásilňování žen a mučení dětí či přepadávání konvojů s humanitární pomocí např. v Somálsku a dalších zemích.

Uvedená publikace je určena především těm, kteří se aplikací mezinárodního humanitárního práva do praxe konkrétním způsobem zabývají. Jako předcházející knížky: "*Přítučka mezinárodního humanitárního práva pro ozbrojené síly*" F. de Mulinena, "*Haggské úmluvy v systému mezinárodního humanitárního práva*" I. a II. díl, "*Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů*", "*Vojenský lékař a Ženevské úmluvy*", O. Servaise "*Respektuj normy mezinárodního humanitárního práva*" a nyní "*Civilní obrana a mezinárodní humanitární právo*" přispěje k pozitivnímu řešení problému souvisejícího s uplatňováním požadavků systému mezinárodního humanitárního práva v působnosti Ministerstva obrany České republiky.

V. Kosinová

Do redakce došlo 19. 8. 1993

* * *

Při příležitosti ukončení několikaleté spolupráce děkuje kolektiv redakce Vojenských zdravotnických listů všem zaměstnancům tiskárny VZÚ Na valech, kteří se podíleli na vydávání našeho časopisu, za jejich práci a přeje jim mnoho pracovních úspěchů a životní pohody nejen v roce 1994, ale i v letech příštích.

Redakce